SPIS TREŚCI

Wprowadzenie
KWESTIA WCIĄŻ AKTUALNA 5

Część pierwsza
FILOZOFIA POLITYCZNA PRZECIWKO RELIGII 15

Rozdział 1
ZDERZENIE CYWILIZACJI CZY PIĘĆDZIESIĄTNICA NARODÓW? 17
Klęska kosmopolityzmu 17
Prowidencjalizm, plan natury i nihilizm 19
Iluzja wiecznego pokoju 20
Lewiatan rozerwany 22
Czy nadchodzi konflikt cywilizacji? 24
Kultury i kosmopolityzm 29
Czynnik religijny w cywilizacjach 31
Odpowiedzialność religii 33
Pięćdziesiątnica narodów? 36

Rozdział 2
ZŁO ZAWSZE OBECNE 43
Przemoc i filozofia polityczna 44
Platon albo sprawiedliwe państwo przeciw przemocy bogów 45
Machiavelli i chaos świata 50
Nietzsche i upadek religii 55
Zło i demokracja 62
Religia debaty publicznej 62
Moralność komunikacyjna i jej przemiany 66
Odrażające, a nie złe? 71
Mądrość religijna i zło 75

Rozdział 3

REPUBLIKA ZDEZORIENTOWANA 80
Filozofia republikańska 84
Szkoła – przestrzeń wzorcowa 85
„Nie" dla opieki ze strony religii 87
Republikanizm taki czy inny 89
Słabości ideologii republikańskiej 91
Republika i religie 96
Republika antyreligijna? 96
Nowa sytuacja: islam w Europie 98
Etapy laickości 101
Laickość i rozum publiczny 105
Laicki konsens składany 107
Doktryny całościowe w społeczeństwie pluralistycznym . . 108
Rozum publiczny 110
Niedosyt 114

Część druga

TRWAŁOŚĆ SPRZĘŻENIA TEOLOGICZNO-SPOŁECZNEGO . 123

Rozdział 4

ANORMALNOŚĆ CHRZEŚCIJAŃSKA 125
Związek to norma 126
Formy dysydenckie? 129
Monoteizm i teokracja 132
Monoteizm żydowski 136
Monoteizm chrześcijański 139
Monoteizm muzułmański 140
Rewolucyjne orędzie 142
Nieufność wobec polityki 143
Obecność Królestwa Bożego 144
Szczególna wspólnota 146
Trudne pojęcie relacji 149
Nieuprawnione interpretacje 150
Uzasadnienia cezaropapizmu 153
Wykładnie ostro krytykowane 155

Rozdział 5

GRZECH I POLITYKA 158
Polityka pod znakiem grzechu: św. Augustyn 160
Fałszywa teologia cywilna 160
Natura państwa ziemskiego 163
Grzech i podległość 166
Eden bez dominacji politycznej 167
Grzech, polityka, podległość 168
Znaczenie tej interpretacji 169
Późniejsza tradycja 174
Polityka i przymus. Uprawniona przemoc 174
Historia i przemoc odkupieńcza 179
Krytyczny dystans 182
Dystans teologiczny 183
Dystans filozoficzny 187

Rozdział 6

KONIEC Z SEKULARYZACJĄ? 191
Spór o sekularyzację 192
Czy idzie ku „desekularyzacji" świata? (Peter Berger) . . 192
Nietrafne pojęcie 196
Pytania o nowożytność 200
Niemożliwy rozdział 202
Fałszywe „niezmienne bariery" (John Locke) 204
Aktualność „przedawnionego" problemu 208
Trwałość dawnej problematyki 211
Transcendencja i społeczeństwo 216
Fundament polityki, transcendencja i religie 217
Żywotność demokracji i transcendencja 220

ZAKOŃCZENIE 226